

*Сквозь волнистые туманы пробирается луна...
А. С. Пушкин*

Національний
банк України

Глобальна економіка “крізь хвилясті тумани”

Інна Співак

Доктор економічних наук

Начальник відділу аналізу міжнародної економіки

Департамент монетарної політики та економічного аналізу

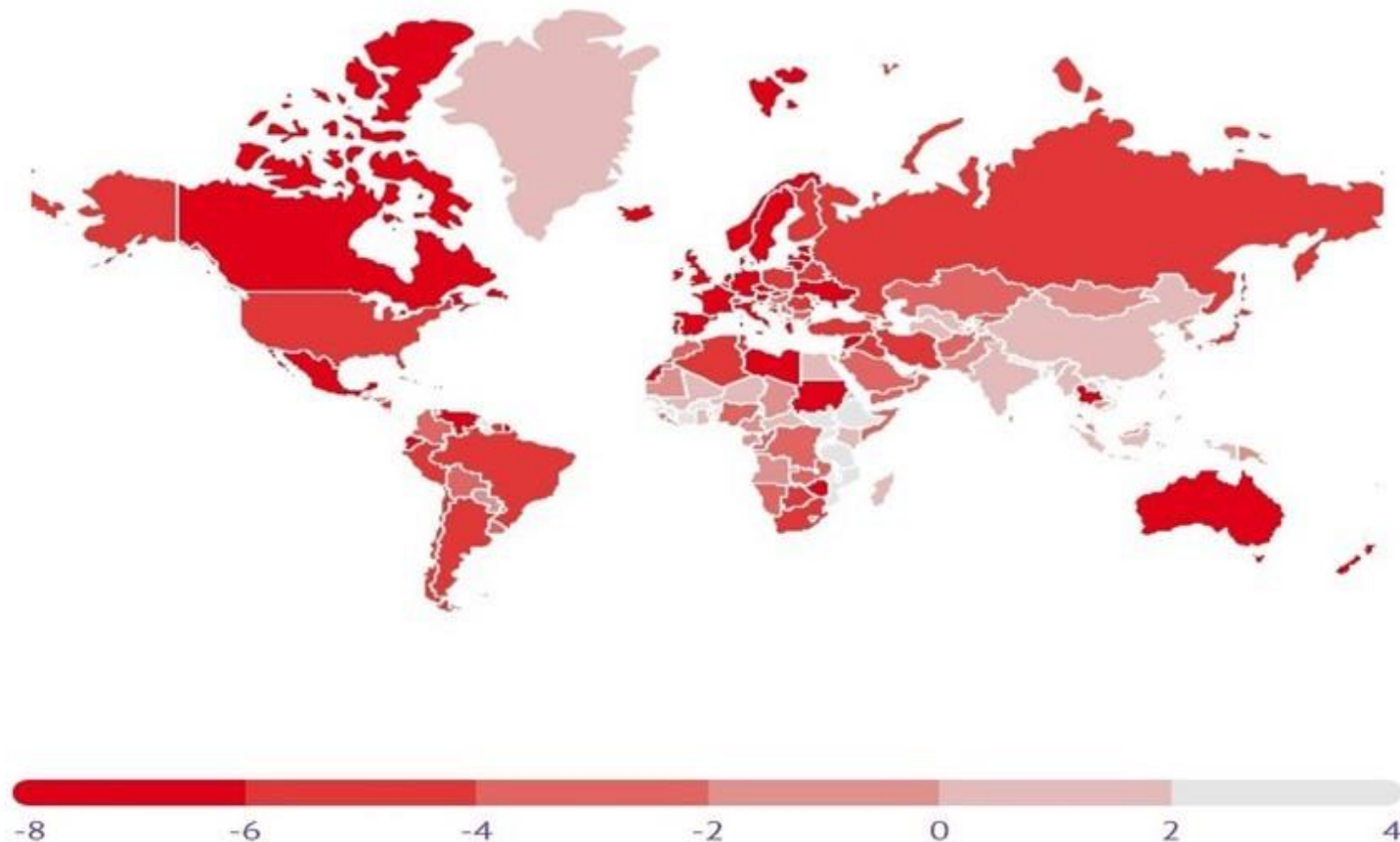

Початок року розпочався на оптимізмі – підписання торговельної угоди між США та Китаєм...

...однак поширення пандемії призвело до глобальної економічної рецесії

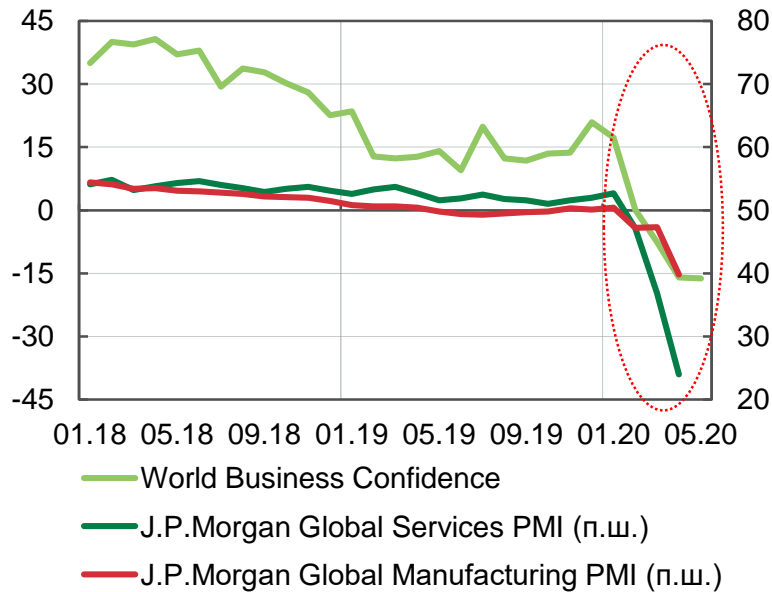
Карта прогнозних темпів зростання реального ВВП за країнами в 2020 році, %*

* Усі країни, темпи падіння реального ВВП яких перевищує 6% зазначено на шкалі від -6 до -8.
Джерело: складено автором на основі даних МВФ (квітень 2020).

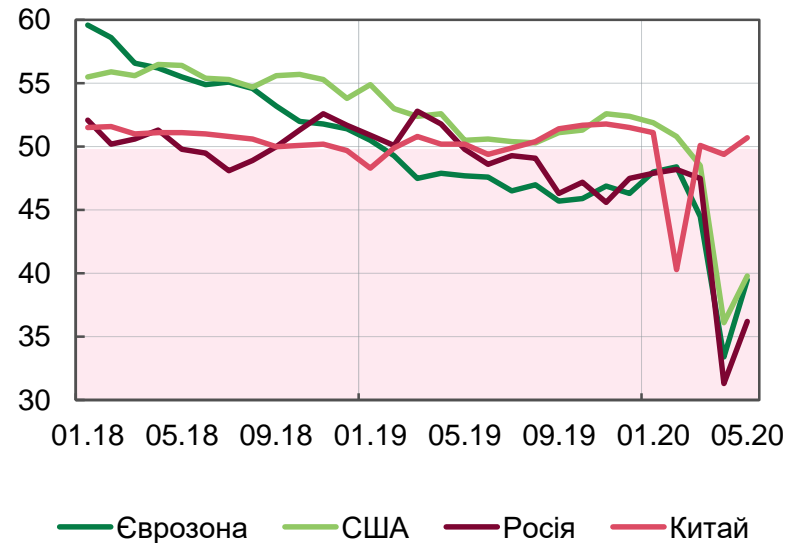
Економічна активність очікувано обвалилася через введення безпрецедентних карантинних заходів

Глобальний PMI та рівень ділової впевненості за розрахунками Moody's

Джерело: Moody's, IHS Markit.

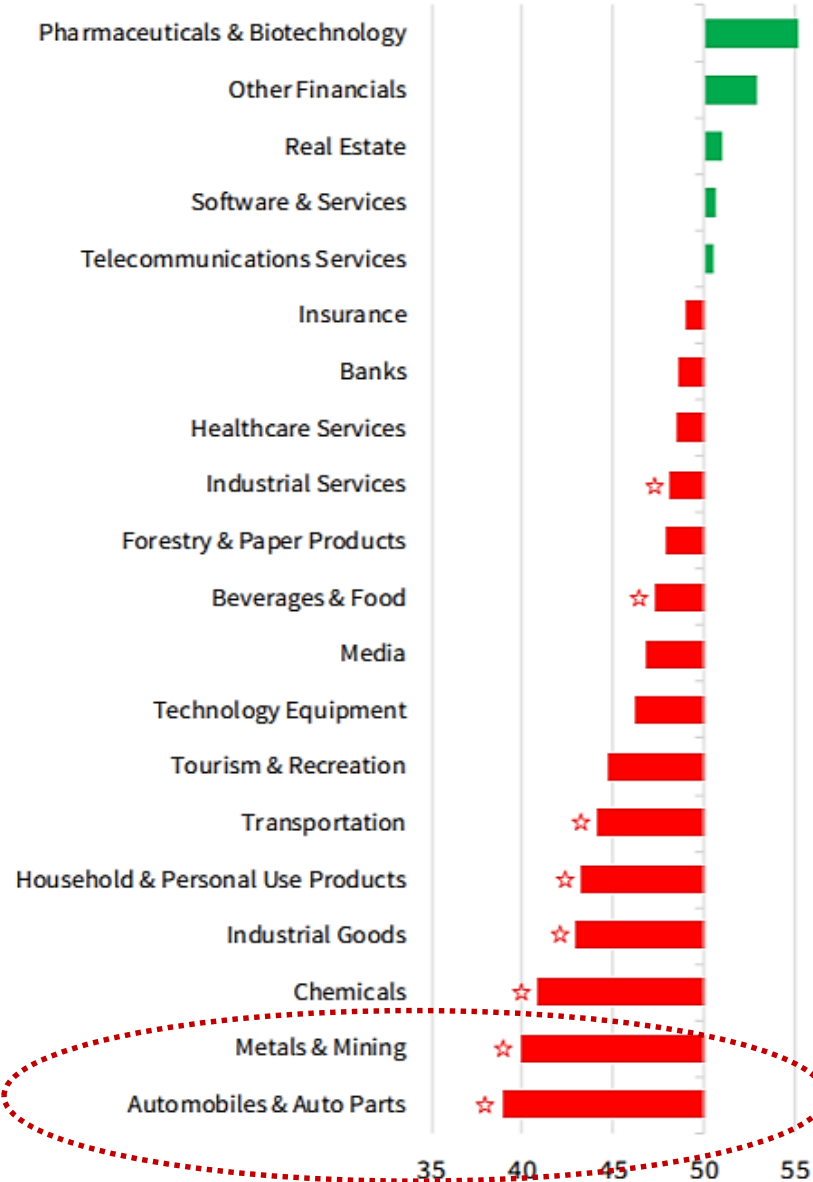
PMI промисловості окремих країн

Джерело: IHS Markit.

Global Output Index, Feb '20

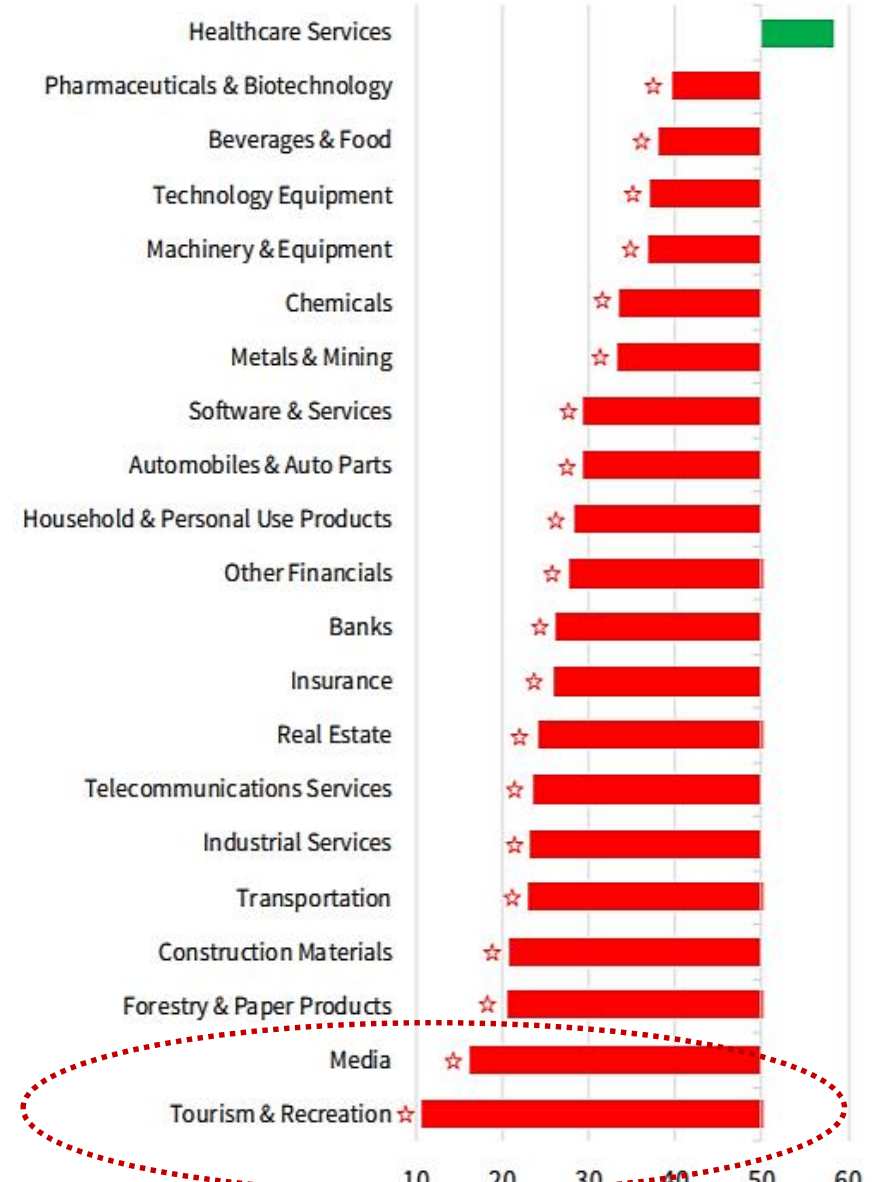
sa, >50 = growth since previous month ☆ = record low (since Oct '09)

Source: IHS Markit.

Global Output Index, Apr '20

sa, >50 = growth since previous month ☆ = record low (since Oct '09)

Source: IHS Markit.

Слабкий світовий попит став визначальним понижувальним фактором на ціни на світових товарних ринках

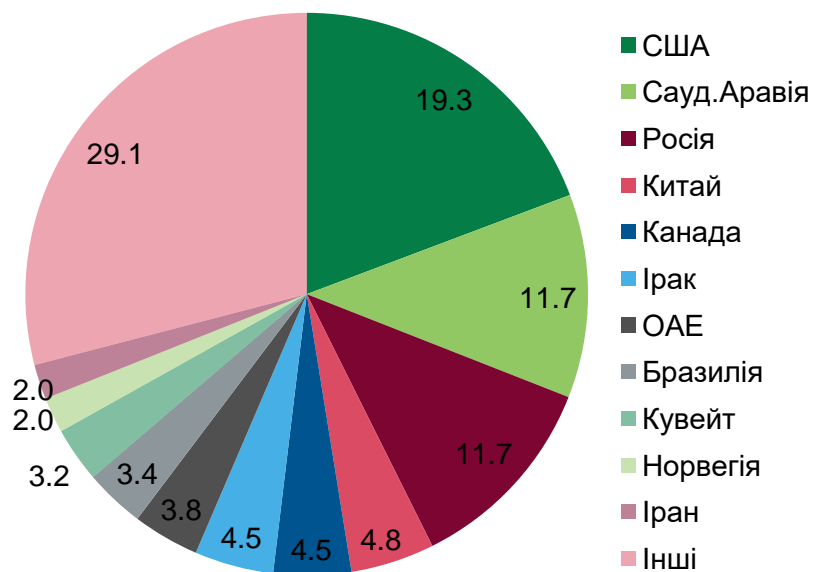
Натомість на окремих ринках залишалися діяти специфічні фактори, притаманні саме їм

Нафта – базовий актив на світових товарних ринках – між ОПЕК та сланцевиками

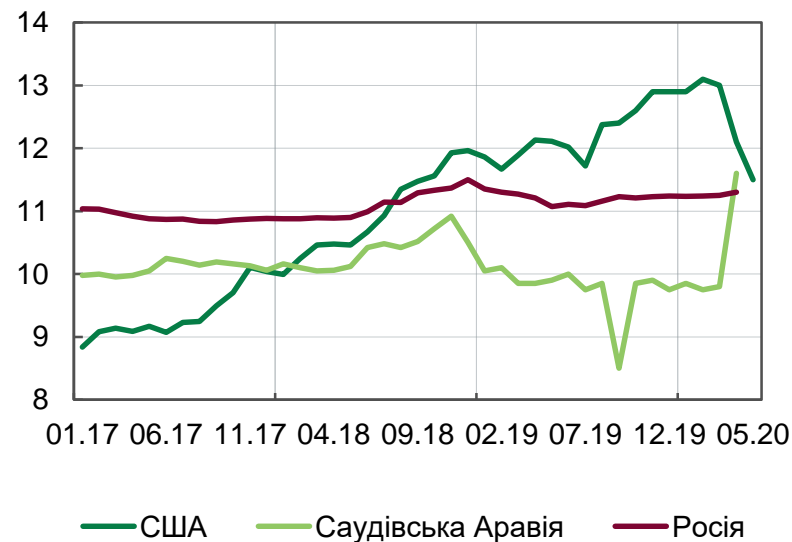
Світові лідери в умовах значної пропозиції намагаються розширити частку на ринку за рахунок цінового фактору

Частка країни у світовому виробництві нафти та конденсату, %, станом на квітень 2020 року

Джерело: : U.S. Energy Information Administration.

Обсяги виробництва нафти світовими лідерами, млн. бар.

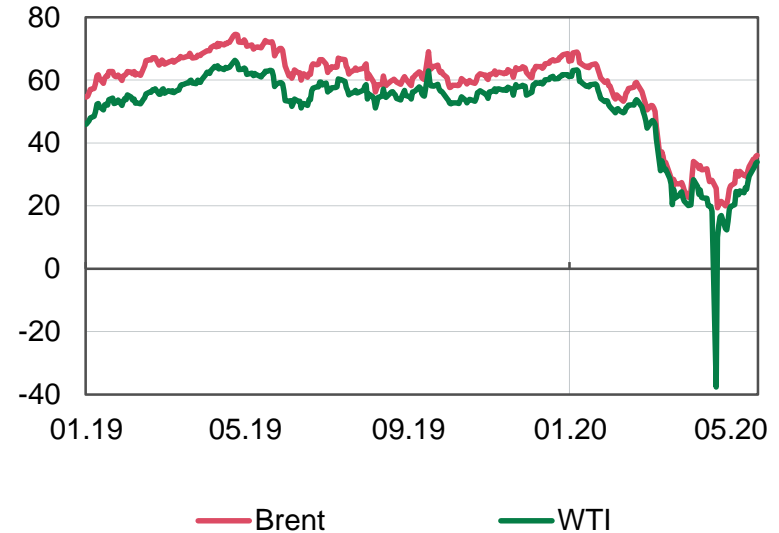

Джерело: U.S. Energy Information Administration, Державний комітет статистики РФ.

Відсутність домовленостей між Росією та Сауд. Аравією на тлі слабого світового попиту обвалило ціни на нафту

Ф'ючерси на місяць на нафту марки Brent та WTI, дол./бар.

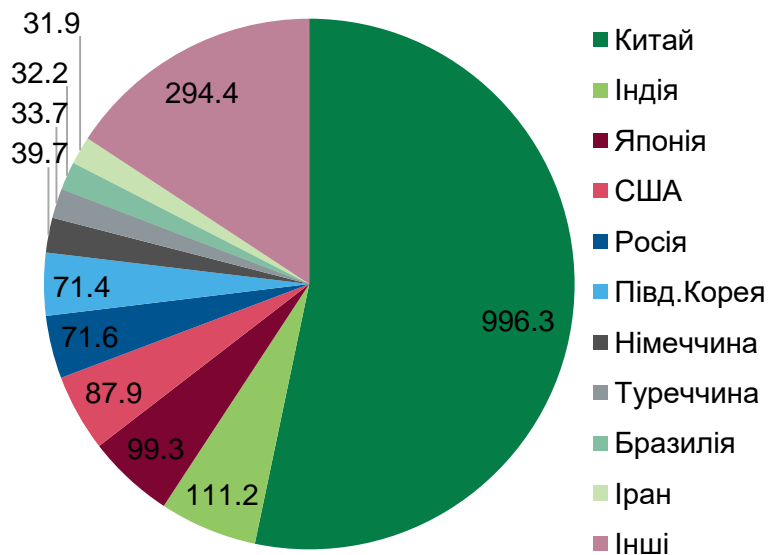

Джерело: CME Group.

- Найбільшими споживачами є: США – близько 20% світового обсягу, Китай – 15.1%, ЄС – 14.3%
- У квітні обсяги світового споживання знизилися на 25% порівняно з початком року, тоді як обсяги світового виробництва залишалися стійкими
- Лише підписання нової угоди ОПЕК+ та поступове відновлення економічної активності призвело до зростання цін

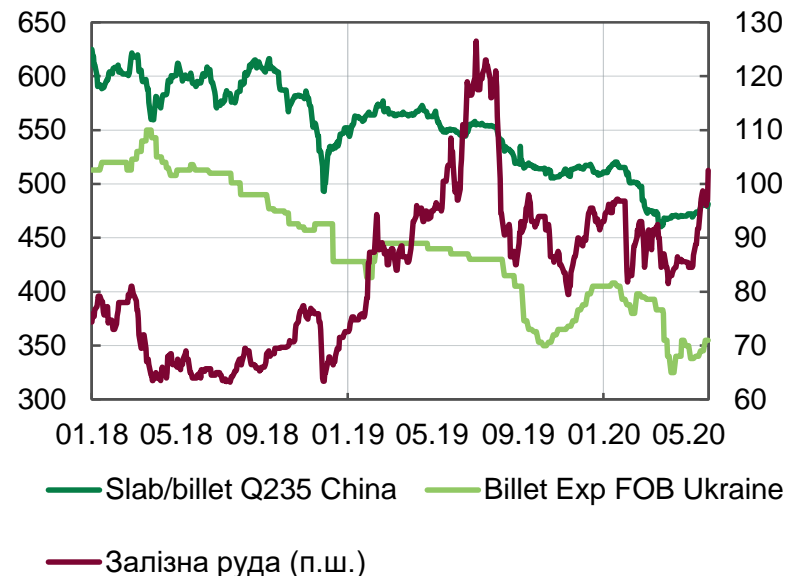
На світовому ринку сталі лідером виступає Китай

Світове виробництво сталі, млн т (2019 рік)

Джерело: World Steel Association.

Світові ціни на сталь та залізну руду (62%), дол./т

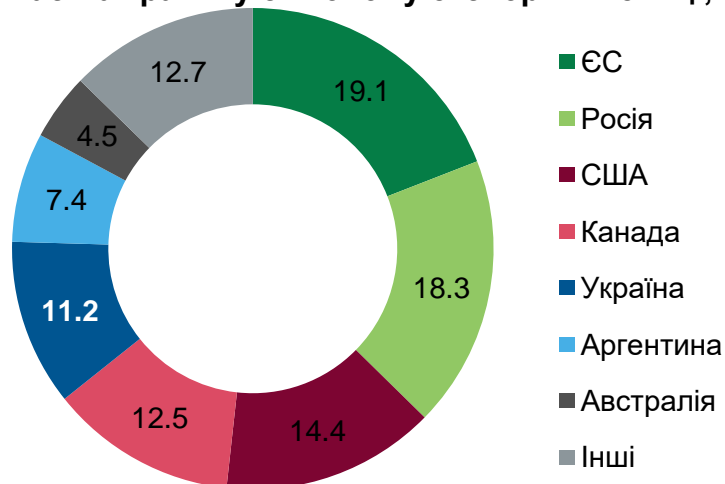

Джерело: Refinitiv Datastream.

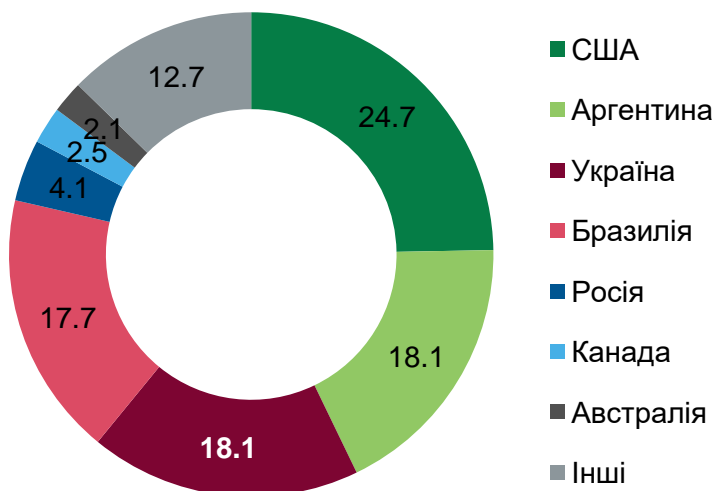
- Світові обсяги пропозиції сталі за 2019 рік зросли на 3.4%, тоді як попит лише на 1.3%
- Висока конкуренція на ринку Близького Сходу та Європи змушує знижувати ціни
- У поточному році світовий попит, за винятком Китаю, залишається слабким
- Лише проблеми з постачанням залізної руди підтримують ціни на неї та, відповідно, на сталь

На світовому ринку зернових Україна поволі нарощує потенціал, що робить її вагомим гравцем

Частка країни у світовому експорті пшениці, %

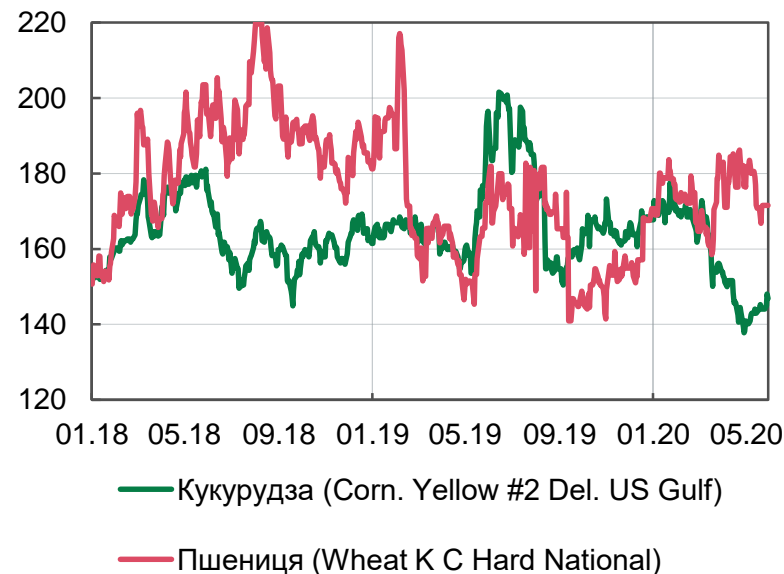

Частка країни у світовому експорті кукурудзи, %

Джерело: USDA, травень 2020 (за даними 2019/2020 МР)

Світові ціни на зернові, дол./т

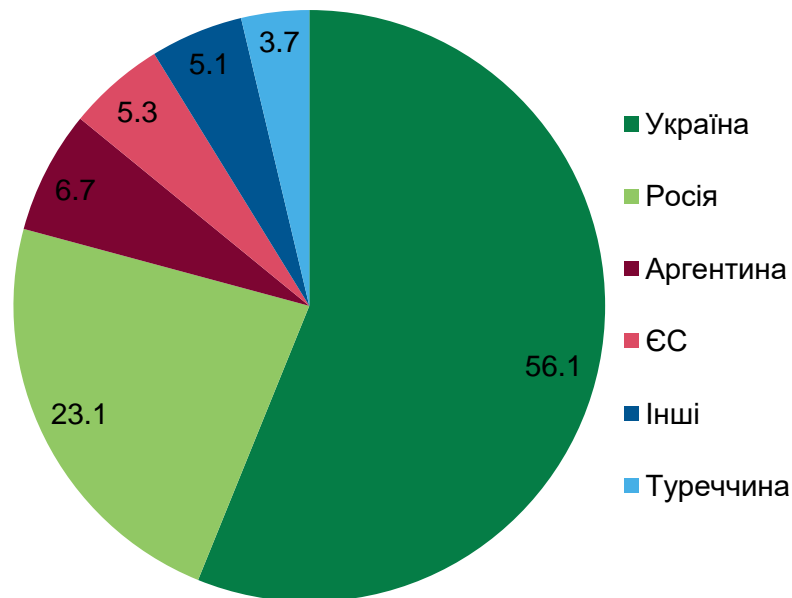

Джерело: Refinitiv Datastream.

- Основним фактором динаміки цін залишається рівень світового врожаю, який, насамперед, залежить від погодних умов

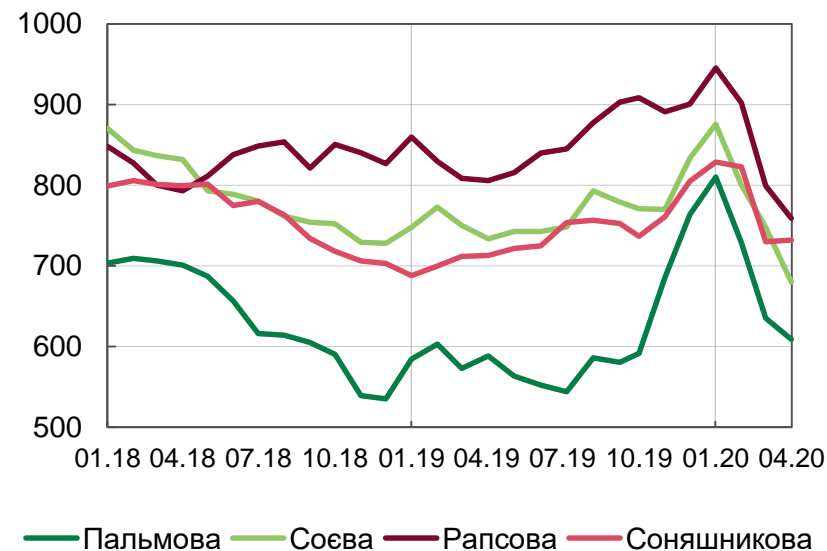
Попри суттєве місце на світовому ринку соняшникової олії Україна не в змозі диктувати ціни

Частка країни у світовому експорті соняшникової олії, %

Джерело: USDA.

Світові ціни на різні види олій, дол./т

Джерело: Світовий банк.

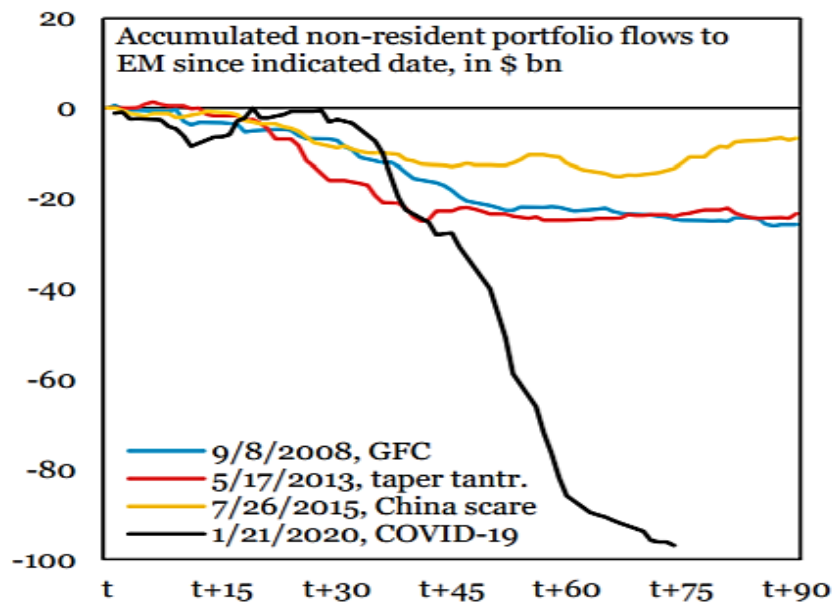
- Соняшникова олія має суттєву кількість товарів – замінників, які, по суті, й визначають ціну на олійні
- Найвагомішими є соєва олія та пальмова, а виробниками – США та Індонезія з Малайзією відповідно
- Слабкий попит на тлі суттєвої пропозиції тисне вниз на ціни

Світові фінансові ринки довгий період перебували під тиском невизначеностей, спровокованих пандемією

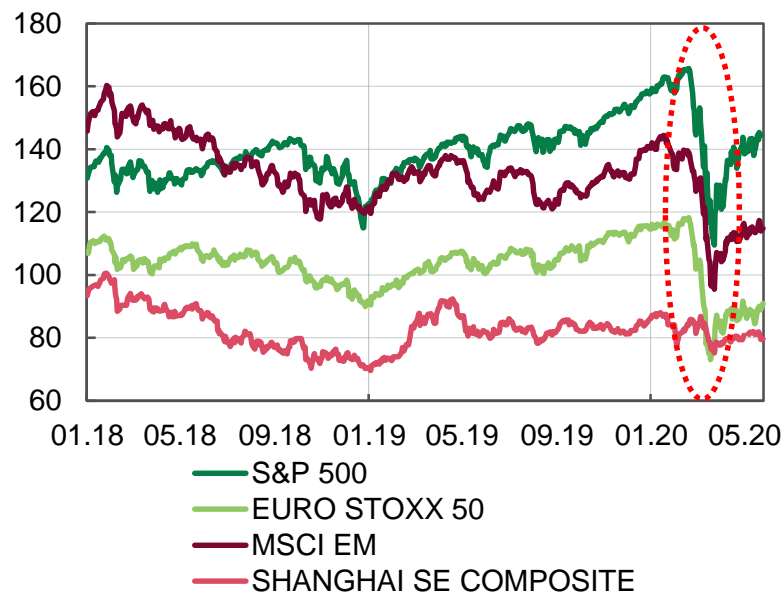
Як наслідок, відплив капіталу з ризикових активів був найбільшим за усі кризові періоди, що...

Відплив капіталу з EM у різні кризові періоди

Джерело: IIF, щоденні дані станом на початок квітня.

Світові фондові індекси, 01.01.2016=100

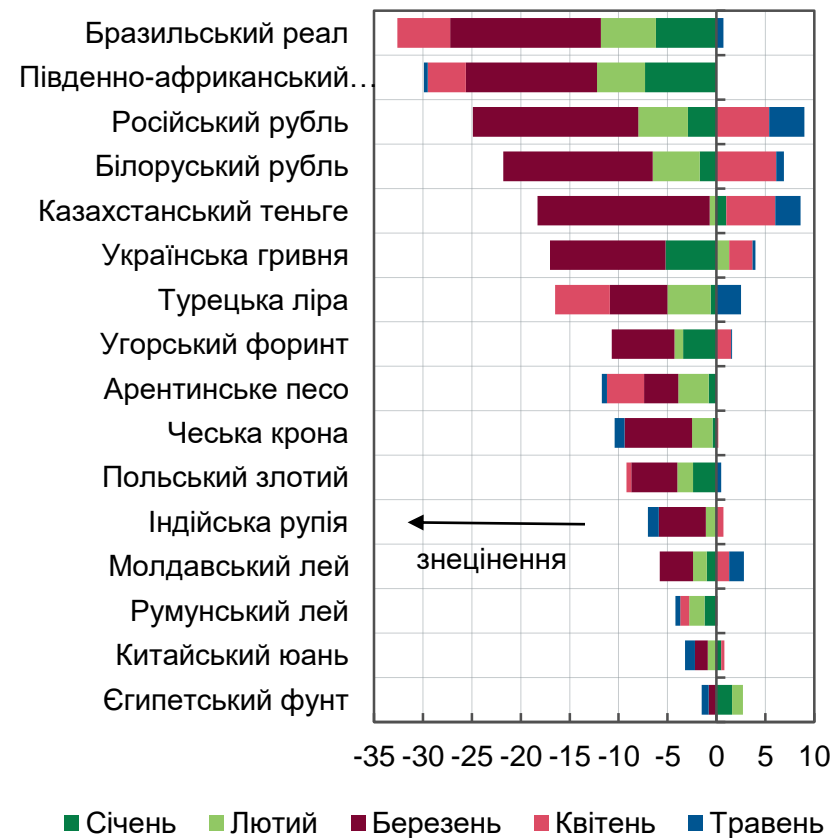

Джерело: Refinitiv Datastream, Investing.

...призвело до значної девальвації валют країн ЕМ

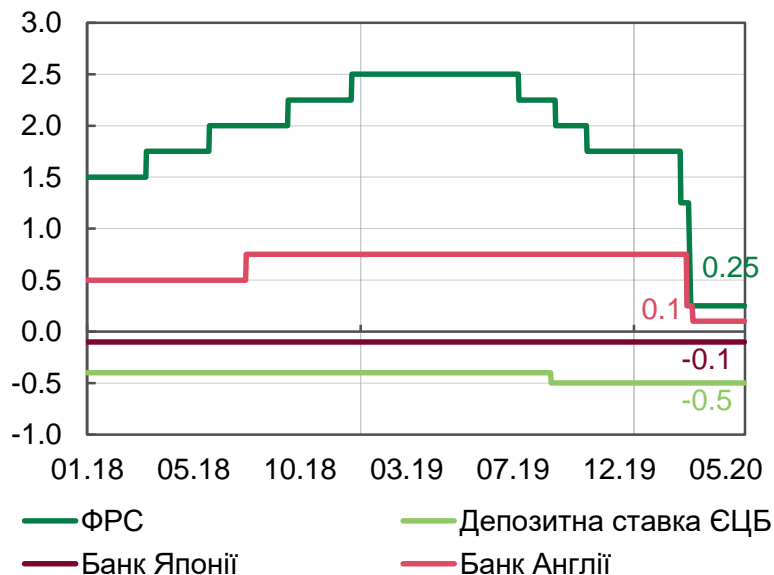
Зміна обмінних курсів валют окремих ЕМ до долара США, на кінець періоду, %

Джерело: Bloomberg, розрахунки НБУ.

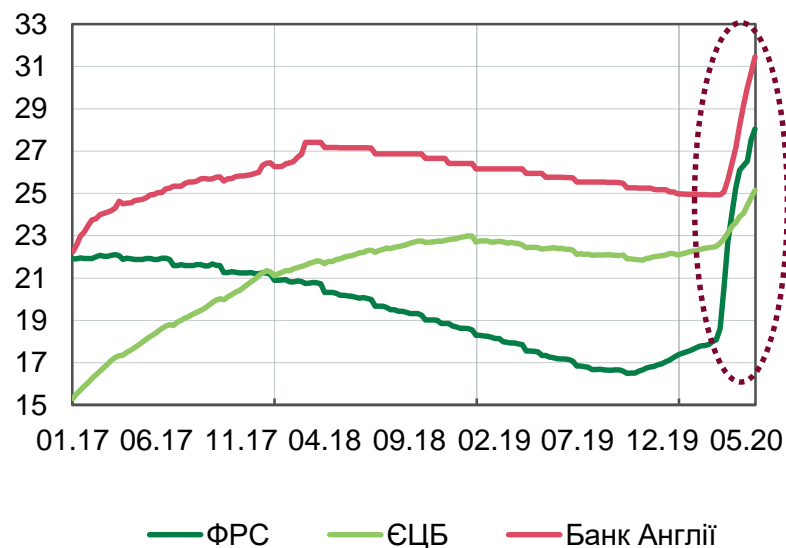
Кількісне пом'якшення стало основним інструментом провідних центральних банків

Ключові процентні ставки провідних центральних банків, %

Джерело: офіційні сторінки центральних банків.

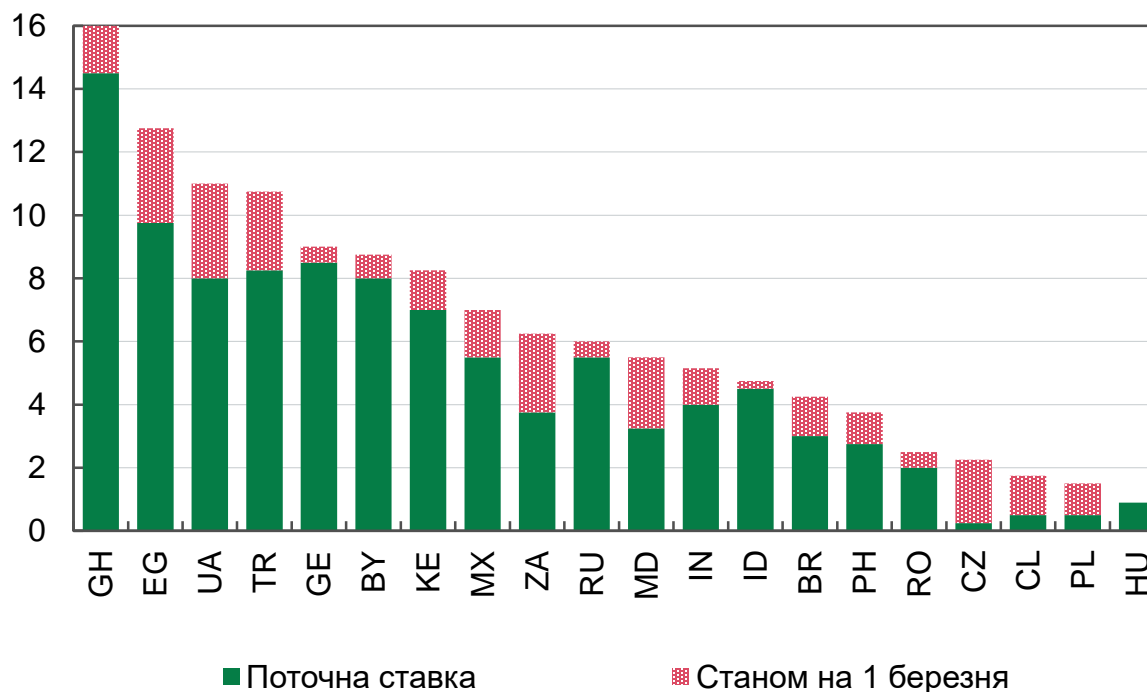
Обсяги програм викупу цінних паперів та додаткових програм кредитування, % до ВВП

Джерело: офіційні сторінки центральних банків.

Країни ЕМ також знижували ставки та запровадили програми викупу державних цінних паперів

Ключові процентні ставки в окремих країнах ЕМ, % станом на 26.05.2020

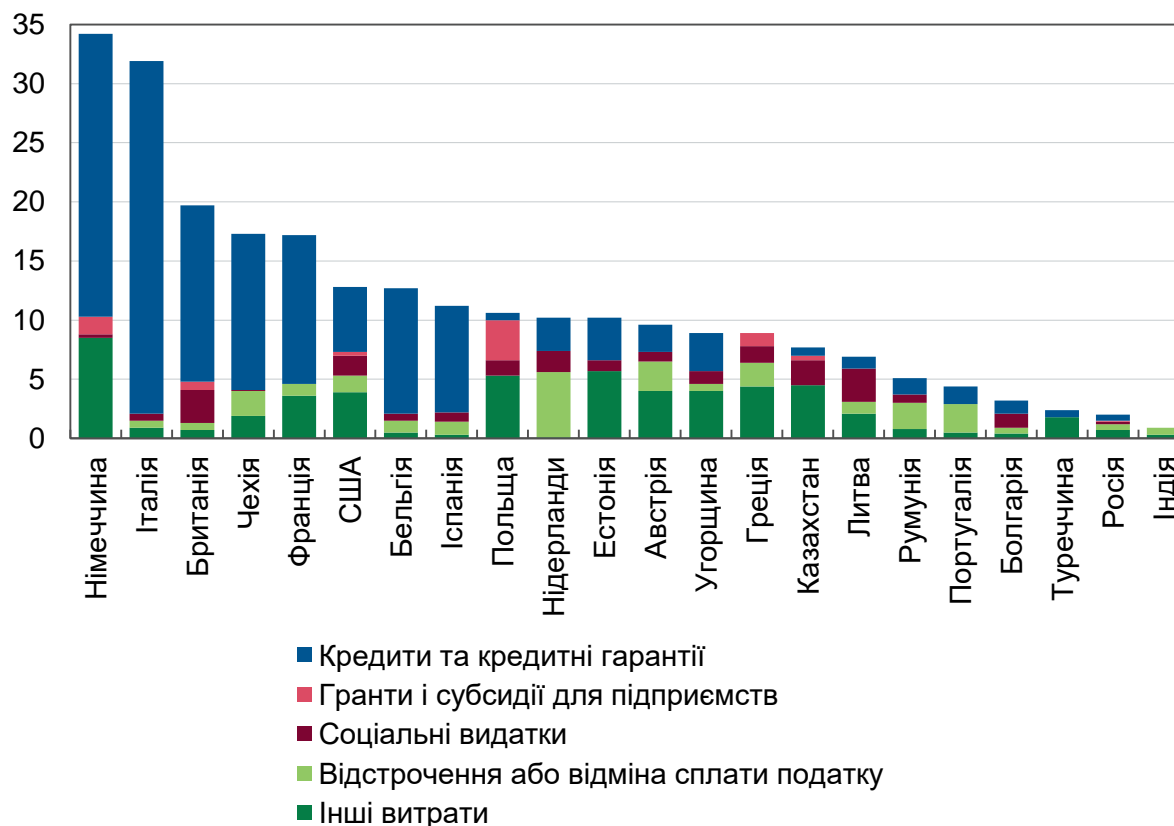

Джерело: офіційні сторінки центральних банків.

- Центральні банки Польщі, ПАР, Угорщини та Туреччини розпочали викуп державних цінних паперів на вторинному ринку для підтримки ліквідності

Фіскальні стимули наразі мають превалюючу дію для підтримки економічного зростання

Фіскальні стимули за категоріями, % до ВВП за 2019 рік

* У разі, якщо неможливо розподілити за категоріями пакет фіскального стимулювання, він зазначається в категорії "Інші витрати".

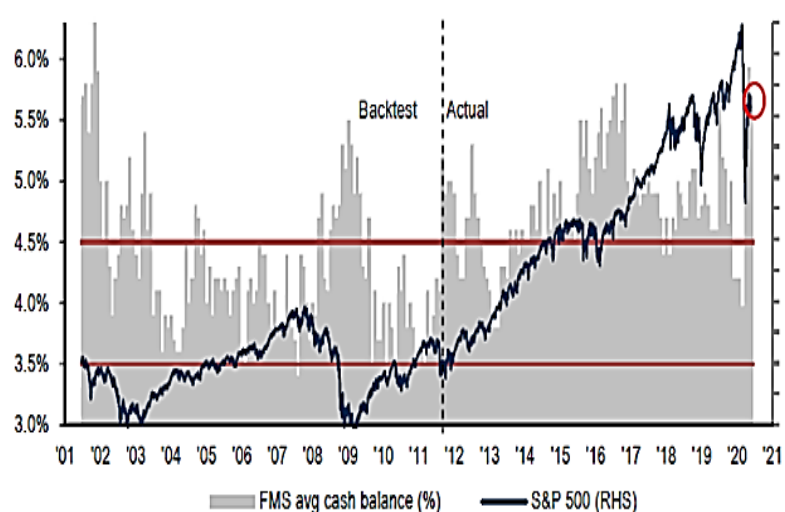
Джерело: МВФ, офіційні сторінки урядів держав, розрахунки НБУ.

Світові фінансові ринки позитивно сприйняли заходи урядів та ЦБ, а також поступове послаблення карантину, однак...

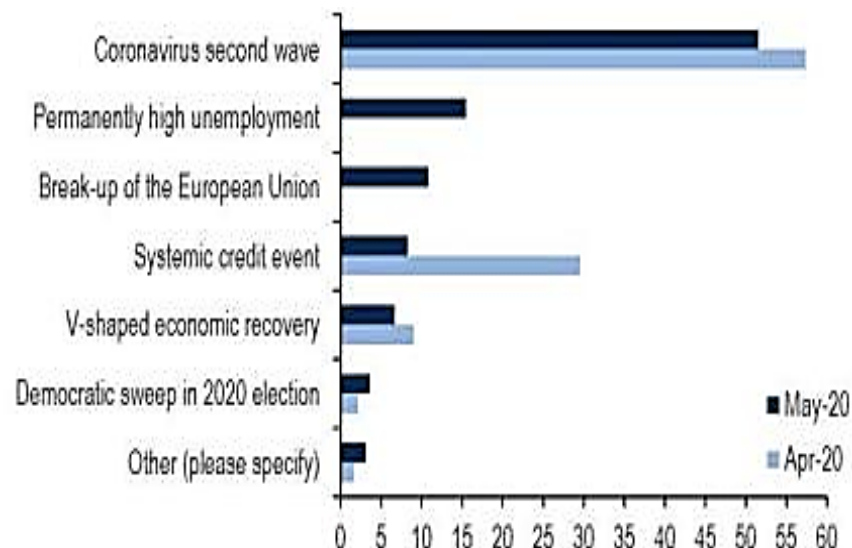

...поточна ейфорія має хиткий фундамент

Частка готівки в портфелях інвесторів та динаміка S&P 500

Які наразі найбільші ризики?

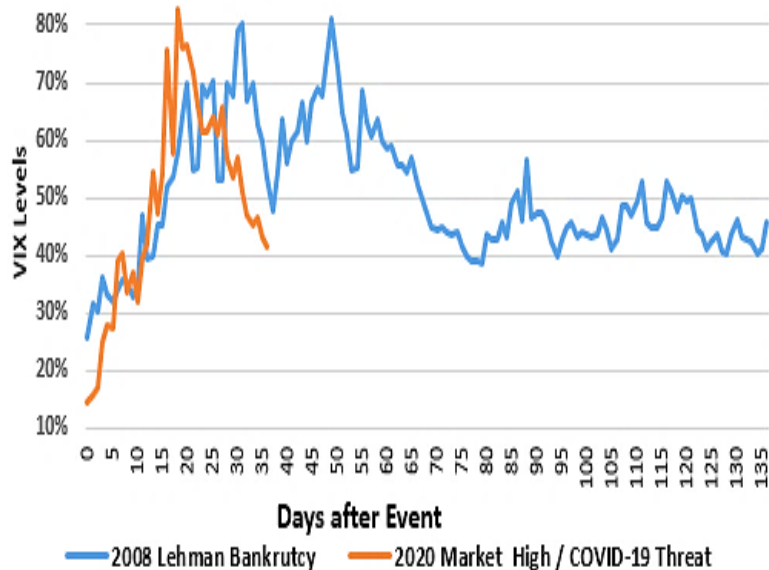

Джерело: BoA Merrill Lynch, Fund Manager Survey, 19 May 2020

- У США оголосили про банкрутство вже три власники найбільших системних універмагів (J.C.Penney, Neiman Marcus Group, J.Crew)
- ВООЗ попередила про можливу другу хвилю пандемії, насамперед у Європі

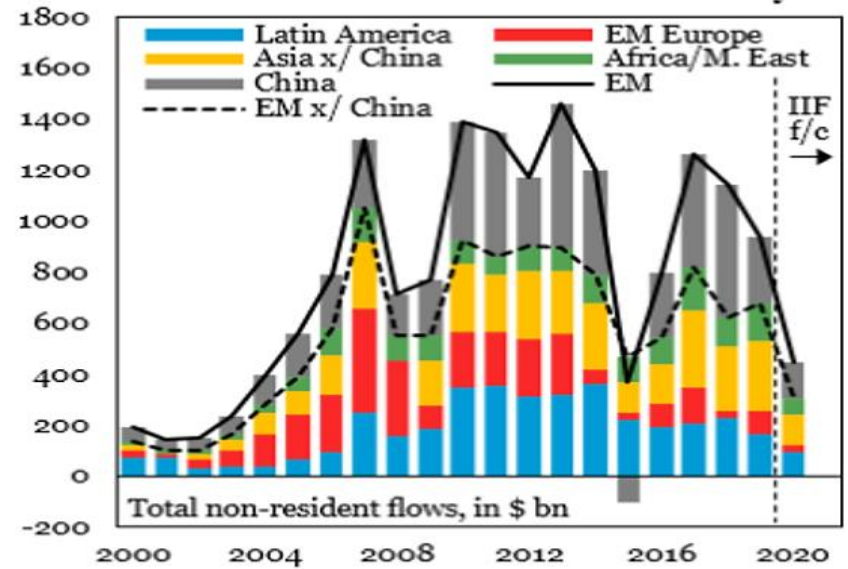
Прогнозується, що потоки іноземного капіталу в ЕМ ↓ на 53% у 2020 році через COVID-19 і низькі ціни на сировинні товари

Індекс волатильності S&P (VIX) у кризові 2008 та 2020 роки

Джерело: Bloomberg

Потоки капіталу від нерезидентів до ЕМ, млрд дол.

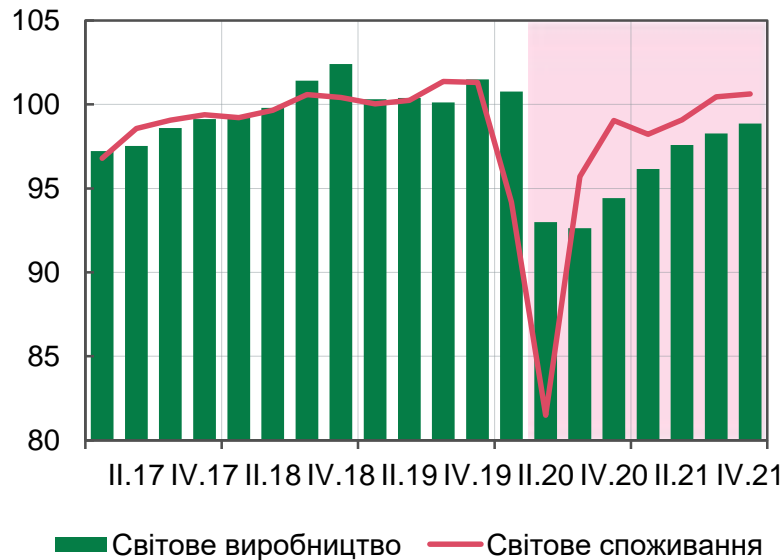

Джерело: Haver, IIF.

- Можливою є друга хвиля відпливу капіталу через більш пригнічені перспективи економічного зростання внаслідок пандемії
- Прогнозується, що найбільший відплив капіталу з ЕМ буде в поточному кварталі з подальшою стабілізацією у II півріччі (IIF)

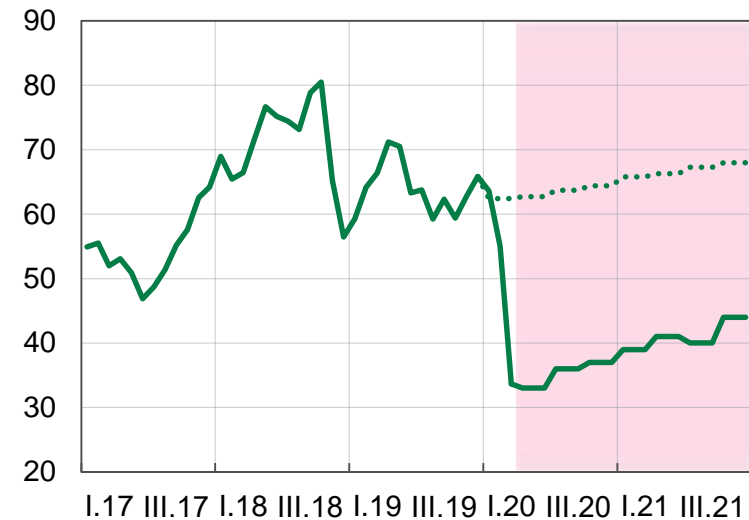
Слабкий попит залишатиметься вагомим фактором низьких світових цін на нафту та....

Обсяги виробництва та споживання нафти та конденсату, млн бар/добу

Джерело: Haver, IIF

Світові ціни на нафту марки Brent, дол./бар., поточний та попередній прогноз

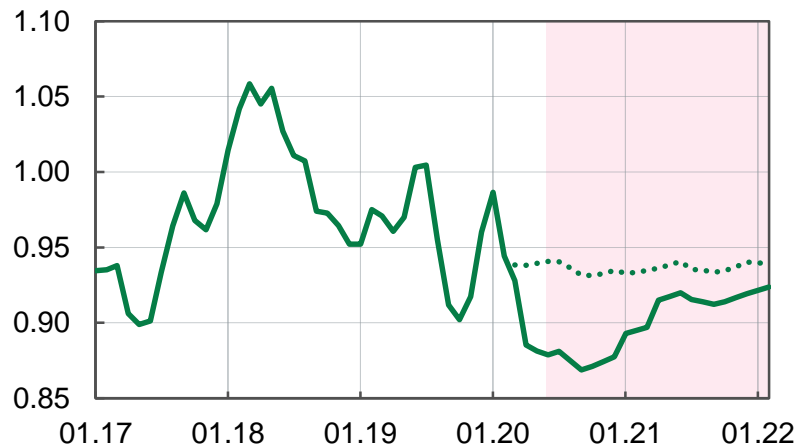

Джерело: Refinitiv, прогноз НБУ.

- Дія нової угоди ОПЕК+ буде слабкою, оскільки пропозиція очікувано скоротиться лише на близько 10% від обсягів у нормальні періоди, а зниження попиту наразі оцінюється від 15% до 30%
- Суттєві накопичені запаси, через які наприкінці квітня ф'ючерси на нафту на світових ринках обвалилися до історичного мінімуму, додатково тиснутимуть на ринок

...більшість експортних товарів. Надалі відновлення економічної активності їх підтримає

Індекс зміни світових цін на товари українського експорту (ЕСPI), 12.2004=1

Джерело: розрахунки НБУ.

Світові ціни на сталь та залізну руду (62%), дол/т

Джерело: Refinitiv, прогноз НБУ.

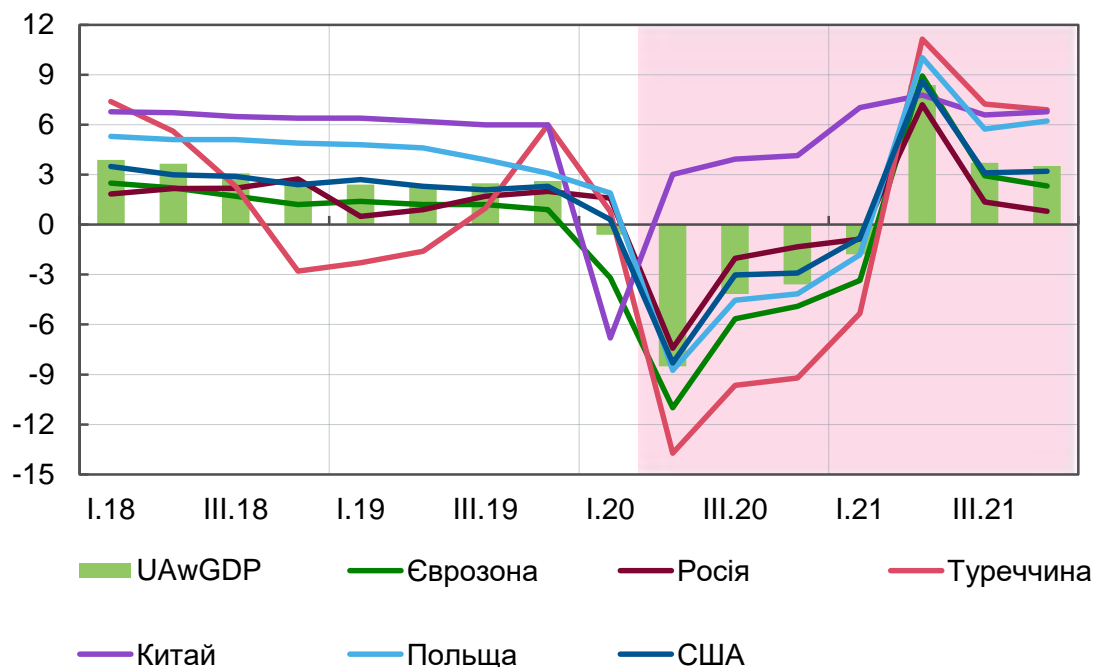
- Лише відновлення попиту окремих країн Азії, насамперед Китаю, стримає ще глибше падіння цін на деякі товари, зокрема на сталь. Додатковим фактором буде обмеження поставок залізної руди через погодні умови у найбільших світових виробників

Ураховуючи, що країни по-різному увійшли в поточний рік, то процес відновлення економічної активності буде суттєво різним

Після рецесії у 2020 році світова економіка відновиться, проте зростання не повністю компенсує поточні втрати

Реальний ВВП окремих країн-ОТП України та середньозваженого ВВП країн – ОТП, %

Джерело: Національні статистичні агенції, прогноз та розрахунки НБУ.

- Найглибше зниження світової економіки очікується в поточному кварталі 2020 року
- Для окремих країн, зокрема Туреччини та країн Єврозони, вихід з кризи матиме U подібну форму через наявні внутрішні дисбаланси

Будь-яка криза – це нові можливості

Winston Churchill

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)